

Rozbor díla podle struktury MO	
název: Proměna	autor: Franz Kafka
I. část	
téma	<ul style="list-style-type: none"> • přeměna Řehoře Samsy ve hmyz a reakce okolí
motivy	<ul style="list-style-type: none"> • úzkost, absurdita, bezmocnost
časoprostor	<ul style="list-style-type: none"> • prostor: byt rodiny Samsových • čas není určen
kompoziční výstavba formální	<ul style="list-style-type: none"> • jedná se povídku rozdělenou do 3 částí • děj je vyprávěn chronologicky
kompoziční výstavba tematická	<ul style="list-style-type: none"> • Řehoř Samsa se probouzí jako velký hmyz (důvod proměny není nijak vysvětlen), zajímavé je, že se nad proměnou nijak zvlášť nepozastaví ani nepanikaří, naopak myslí na to, že zaspal a přijde pozdě do práce; s novou situací se snaží vyrovnat racionálně bez cizí pomoci • postupně poznává své nové tělo a zjišťuje, že není schopen mluvit (přestože lidské řeči stále rozumí) • jediný, kdo je ochoten se o něj zprvu (ač s odporem) starat, je jeho sestra – nosí mu jídlo, přemisťuje nábytek v pokoji; nicméně, stejně jako zbytek rodiny, časem jej začne nenávidět • Řehořovo okolí se mylně domnívá, že nerozumí jejich řeči, že si nezachoval lidské city a chování, což je důvodem, proč si chybně vykládají jeho pokusy o jakési sblížení (po dlouhé době, neboť zprvu nechce nikým být viděn a schovává se), Řehoř svou rodinu stále velmi miluje a o to více trpí (uvědomuje si, jaká je přítěž, nemůže svou lásku nijak vyjádřit) • po nějaké době je rodina nucena z důvodu finanční krize pronajmout pokoj, ale když ho nájemníci spatří, podávají okamžitou výpověď - rodina uvažuje, jak se hmyzu zbavit, ale již příštího dne je vysvobozena Řehořovou smrtí
literární druh a žánr	<ul style="list-style-type: none"> • druh: próza (epika), povídka
II. část	
vypravěč / lyrický subjekt	<ul style="list-style-type: none"> • er-forma, vševědoucí vypravěč
postavy	<ul style="list-style-type: none"> • Řehoř Samsa – býval živitelem rodiny, po proměně shledává, že je všem na obtíž, a těžce to nese; snaží se být co nejméně náročný a neobtěžovat • nejprve si čistí tělo o koberec, postupně se začne zanedbávat a je špinavý, zaprášený a pokrytý pavučinami, stále méně jí, až zemře • sestra Markétka – citlivá, hraje na housle, dává Řehořovi dvakrát denně najíst; postupem času lituje Řehoře mihnoucí a mihnoucí, kvůli jeho proměně je nucena chodit do práce a nemůže studovat hudební konzervatoř • matka – nedokáže se s Řehořovou změnou vyrovnat, bojí se ho, do pokoje vstupuje jen málokdy, celé večery probřečí • otec – starý pán, který se nechal Řehořem žít, po proměně je nucen přijmout práci sluhy; zachovává stařecké zvyky, chodí v uniformě sloužícího a

	téměř se nepřevléká, doma většinu času prospí; k Řehořovi má záporný vztah, až agresivní, zranil ho jablkem, vyháněl ho holí
vyprávěcí způsoby	<ul style="list-style-type: none"> pásmo vypravěče v er-formě, přímá řeč
typy promluv	<ul style="list-style-type: none"> převážně pásmo vypravěče nebo monology
III. část	
jazykové prostředky	<ul style="list-style-type: none"> spisovný jazyk, eufemismy
umělecké prostředky	<ul style="list-style-type: none"> hyperboly, přirovnání, řečnické otázky
kontext autorovy tvorby	<ul style="list-style-type: none"> Franz Kafka (1883–1924) - psal německy = mateřský jazyk, mluvil česky a francouzsky, židovský původ, učil se hebrejsky studoval práva na německé části UK, chodil na přednášky z germanistiky a dějin umění, na studiích se seznámil s Maxem Brodem – celoživotní přátelství pracoval v pojišťovně jako tajemník – u kolegů i nadřízených oblíbený vztah s několika ženami, ale nikdy se neoženil od r. 1917 měl tuberkulózu hrtanu – pobýval v sanatoriích publikoval od r. 1908, své povídky veřejně četl v závěti vyslovil přání, aby Max Brod zničil všechna nepublikovaná díla – Brod neuposlechl rysy díla: fantaskní a absurdní svět bez logiky, ve většině děl je největším zlem byrokracie, pesimismus, pocity vyřazenosti další díla: román <i>Proces</i>
literární a obecně kulturní kontext	<ul style="list-style-type: none"> pražská německá literatura – autoři píšící německy, ale bydlící alespoň část života v Praze autoři, kteří se u nás narodili, žili tu, považovali Čechy za svou vlast meziválečná literatura; jsou světově známí (židovský původ, způsob psaní, pohled na svět, příslušnost k německé jazykové rodině) soudobí autoři: Gustav Meyrink, Rainer Maria Rilke, Franz Werfel, Egon Ervin Kisch